

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/76/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8315213936
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8315213936.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: Z. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XXXX/XX, P., právne zastúpený JUDr. Ing. Michal Juhás - advokát, Mojzírova 12, 040 01 Košice proti žalovaným: 1. Y. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XX, B., 2. Ing. Y. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXX/X, P., právne zastúpená JUDr. Jánom Polákom - advokátom, Miletičova 64, P. O. BOX 77, 820 05 Bratislava 25, 3. Slovenská republika, zastúpená Okresný úrad Prešov, Masarykova 10, 080 01 Prešov, o zaplatenie 49.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 22.04.2022, č. k. 5C/650/2015 - 321 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výroku I.

Zrušuje rozsudok vo výroku III. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresnú súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozhodol, cit.:

„I. Súd z a v ä z u j e žalovanú v 2. rade zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania zo sumy 49 000 eur vo výške 5 % ročne od 21.12.2016 až do 19.07.2020 a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu o zaplatenie úroku z omeškania z a m i e t a.

III. Súd p r i z n á v a žalobcovi voči žalovanej v 2. rade nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku vyšším súdnym úradníkom.“

2. Vo svojom odôvodnení uviedol, že pôvodný žalobca podal žalobu, ktorou žiadal zaviazat' žalovaných v 1. až v 3. rade zaplatiť mu sumu 49.000 eur spolu so zákonným úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy od 6.10.2004 až do zaplatenia. Svoju žalobu odôvodnil tým, že nadobudol splatnú pohľadávku voči nebohému dlžníkovi a poručiteľovi L. I., r. č.: XXXXXX/XXXX, bytom F. XX, B., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Žalovanú pohľadávku postúpila na pôvodného žalobcu R. U. Y. E., nar. XX.XX.XXXX podľa zmluvy o postúpení zo dňa 02.06.2015. Žalobou si uplatňuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od právnych nástupcov po pôvodnom dlžníkovi a poručiteľovi L. I. vo výške 40.165 eur z dôvodu neplatného právneho úkonu, a to kúpnej zmluvy zo dňa 06.10.2004, kde kupujúcim bol postupca a predávajúcim poručiteľ L. I.. Predmetom kúpnej zmluvy bola nehnuteľnosť

- rodinný dom zapísaný na LV č. XXXXX k. ú. P. Krajský súd v Prešove svojím rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.01.2014 sp. zn. 8Co/19/2013 rozhodol tak, že nehnuteľnosť boli určené do vlastníctva P. X. a L. X. z dôvodu, že vyššie uvedená kúpna zmluva je neplatná. Z tohto dôvodu si účastníci musia vydať všetko, čo nadobudli z neplatného právneho úkonu. Okrem toho si žalobca v žalobe uplatňuje aj nárok trov pôvodného súdneho konania vo výške 8.835 eur v zmysle § 42 OZ. Žalobca uviedol, že nevie kto je dedičom po nebohom poručiťovi a dlžníkovi L. I., či to sú žalovaní v 1., 2. alebo 3. rade. Podľa jeho vedomostí prebieha konanie o neplatnosť testamentu tohto poručiťefa a tak nie je možné ustáliť okruh dedičov. Suma na istine tak predstavuje spolu sumu 49.000 eur. Dedičské konanie nie je skončené.

3. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 18.09.2020 a to tak, že výrokom I. zastavil konanie voči žalovanej v 1. rade a žalovanému v 3. rade. Výrokom II. žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal. Výrokom III. žalovanému 3. rade priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v celom rozsahu, pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom IV. súd žalobu o zaplatenie istiny 49.000 eur voči žalovanej v 2. rade zamietol. Výrokom V. zaviazal žalovanú v 2. rade zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania zo sumy 49.000 eur vo výške 9 % ročne z tejto sumy od 06.10.2004 do 19.07.2020, a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom VI. súd vyslovil, že priznáva žalobcovi voči žalovanej v 2. rade nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Na základe žalovaným podaného odvolania Krajský súd v Prešove svojím uznesením zo dňa 29.11.2021, zrušil rozsudok v jeho napadnutej časti vo výroku o úrokoch z omeškania a o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vyslovil právny názor, že rozhodnutie je dostatočne neodôvodnené, čo sa týka priznaného úroku z omeškania vo vzťahu k uplatnenému nároku na bezdôvodné obohatenie ako aj náhrady škody. Na uvedený spor je potrebné aplikovať § 563 Občianskeho zákonníka a dôležitá je skutočnosť, kedy veriteľ dlžníka vyzval na plnenie.

4. Súd prvej inštancie v zrušenej časti opätovne vykonal dokazovanie a rozhodol tak, že priznal žalobcovi ako veriteľovi nárok na náhradu úrokov z omeškania z dlžnej sumy v zákonom stanovenej výške 5 %, platné v danej dobe s tým, že tieto úroky z omeškania súd priznal deň po doručení žaloby žalovanej, čo v tomto zmysle judikatúry je potrebné považovať za výzvu na úhradu žalovanej sumy zo strany veriteľa - žalobcu, žalovanému dlžníkovi. Žaloba s uznesením s výzvou na vyjadrenie bola doručená žalovanej Y. O. dňa 20.12.2016 a od nasledujúceho dňa sa dostala do omeškania s plnením peňažného záväzku a preto od 21.12.2016 súd priznal žalobcovi žalované úroky z omeškania v zákonnej výške a v prevyšujúcej časti súd žalobu ohľadom úrokov z omeškania zamietol. V ďalšom uviedol, že podľa kogentných ustanovení Občianskeho zákonníka o dedičskom práve okamihom smrti poručiťefa dôjde ex lege k dedeniu aktív aj pasív na dedičov a smrť nemá vplyv na plynutie napr. premlčacej doby, úrokov z omeškania atď. V súlade s § 563 Občianskeho zákonníka, ak časť plnenia nie je dohodnutý, ustanoveným právnym predpisom alebo určeným v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa potom, čo ho o plnení veriteľ požiadal. O úroku z omeškania tak súd rozhodol v súlade s § 563 v spojení s § 517 Občianskeho zákonníka a vykonávacím nariadením vlády. Súd poukázal aj na § 568 Občianskeho zákonníka týkajúce sa notárskej úschovy na účely splnenia záväzku, pričom uviedol, že žalovanému v tomto postupe nič nebránilo. Platí právna domnienka, že každý zákon, respektíve právo pozná. Považoval to aj za súladné s dobrými mravmi, pretože žalobca ako veriteľ nezavinil vzniknutý skutkový a právny stav, pričom pôvodný dlžník ako je zrejme z doloženého rozhodnutia iného súdu, vedel o tomto svojom dlhu a z jeho strany išlo o úmyselné konanie. Súd posúdil žalované príslušenstvo pohľadávky - úroky z omeškania a súdne trovy aj z hľadiska dobrých mravov a zistil, že žaloba žalobcu je v tomto dôvodná. Žalobcovi ako veriteľovi súd preto priznal aj náhradu trov konania a zákonné úroky z omeškania v súlade s vyššie uvedeným § 517 Občianskeho zákonníka a v súlade s vyššie uvedeným nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. Súdom bola konštatovaná absolútna neplatnosť právneho úkonu - kúpnej zmluvy s účinkami ex tunc, teda od počiatku, zomrelého dlžníka J. I., teda od výplaty tejto sumy právnymi predchodcami strán konania do 19.07.2020, teda deň predtým ako táto pohľadávka bola uhradená žalovanou v 2. rade žalobcovi. Súd v tejto časti žalobe vyhovel v celom rozsahu. Súd posudzoval, či toto konanie žalobcu ako veriteľa tak ako to namietala žalovaná, nie je v rozpore s dobrými mravmi, a teda či je potrebné zamietnuť aj nárok žalobcu na zákonné úroky z omeškania a trovy súdneho konania. Súd však nezistil žiaden rozpor s dobrými mravmi. Podľa slovenského právneho poriadku a predovšetkým Občianskeho zákonníka žalobca ako veriteľ peňažnej pohľadávky nemá inú možnosť, len podať na dlžníka alebo jeho právnych nástupcov žalobu o zaplatenie na súd. Len tým

dôjde k zastaveniu plynutia premlčacích lehôt. Smrť pôvodného dlžníka nemá za následok zastavenie plynutia premlčacích lehôt, ani ich spočívanie. Rovnako takýto účinok nemá ani prihlásenie pohľadávky do dedičského konania. V opačnom prípade hrozí premlčanie pohľadávky. Ani prihlásenie pohľadávky veriteľom do dedičského konania po pôvodnom dlžníkovi neznamena v zmysle Občianskeho zákonníka prerušenie plynutia premlčacích lehôt a úrokov z omeškania. Ide o štandardný postup veriteľov, pričom podávajú žaloby o plnenie - peňažné plnenie voči dlžníkom, aj v prípade, že títo zomreli, v takomto prípade žalujú dedičov, resp. možný okruh dedičov a len takýmto právnym prostriedkom môžu zabrániť premlčaniu svojej pohľadávky. Premlčanie totiž môže namietat' aj právny nástupca - dedič, ako je to v tomto spore. V tomto prípade teda žalobca ako veriteľ len realizoval svoje zákonné právo na súdnu a právnu ochranu tým, že podal žalobu na možný okruh dedičov - žalovaných v 1. až 3. rade. Konanie bolo prerušené do skončenia dedičského konania, v ktorom bol ustálený dedič po pôvodnom dlžníkovi a poručiteľovi. Nemôže byť kladené na vinu žalobcovi ako veriteľovi, že dedičské konanie prebiehalo cca 6 rokov, resp. že žalovaní v 1. a v 2. rade sa medzi sebou súdili o neplatnosť závetu. Veriteľ tieto konania nemohol ovplyvniť. Z týchto dôvodov súd žalobcovi priznal aj žalované príslušenstvo v celom rozsahu.

5. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 255 CSP a to tak, že žalobca bol v konaní úspešný v celom rozsahu, preto má nárok na náhradu trov konania žalovanej v 2. rade v celom rozsahu, pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením vyššieho súdneho úradníka po právoplatnosti tohto rozsudku. Uviedol, že žaloba bola podaná dôvodne, následne späťvzatie zavinila jednoznačne žalovaná v 2. rade tým, že plnila istinu.

6. Proti výrokom I. a III. tohto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná v 2. rade. K výroku I., teda k úrokom z omeškania uviedla, že pohľadávka tvoriaca predmet konania patrila pôvodne žalovanej v 1. rade, Y. E. a cesiou prešla na žalobcu. Pozostáva zo sumy 40.165 eur uplatnenej titulom bezdôvodného obohatenia a zo sumy 8.835 eur uplatnenej titulom náhrady škody (údajne trovy konania). Zo zisteného skutkového stavu vyplýva aj to, že Y. E. uvedenú pohľadávku postúpila zmluvou zo dňa 02.06.2015, po smrti dlžníka L. I., na právnu predchodkyňu žalobcu a taktiež vyvolala spor so žalovanou o neplatnosť záveru, ktorým L. I. ustanovil za dedičku žalovanú. Konanie o určenie neplatnosti záveru skončilo až rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/138/2018 zo dňa 13.08.2019 s právoplatnosťou dňa 04.10.2019 a až dňa 06.07.2020 vyznačil Okresný súd Humenné doložku právoplatnosti a vykonateľnosti na uznesení Okresného súdu Humenné zo dňa 30.04.2020 sp. zn. 13D/169/2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 20.07.2020, bez zbytočného odkladu po tom, čo nadobudla faktickú možnosť disponovať dedičstvom a tam sa nachádzajúcimi finančnými prostriedkami, žalovaná istinu zaplatila. Až do právoplatného skončenia dedičského konania bola žalovaná v 2. rade v právnej neistote v otázke právneho nástupníctva po poručiteľovi. Uspokojeniu pohľadávky žalobcu už počas dedičského konania bránili dva zásadné dôvody. Prvým dôvodom sú protichodné záujmy osôb patriacich do okruhu možných dedičov, a to na strane jednej Y. E. - sestry poručiteľa a na strane druhej žalovanej - družky poručiteľa, medzi ktorými prebiehal spor o to, kto je dedičom, a tu je potrebné vziať do úvahy, že to bola práve Y. E., ktorá zo svojej vlastnej pohľadávky voči poručiteľovi urobila postúpením pohľadávky vo vlastníctve žalobcu, ktorú tento uplatnil v súdnom konaní voči žalovanej. Druhým dôvodom je, že žalovaná nedisponovala vlastnými finančnými prostriedkami vo výške umožňujúcej úhradu dlhu. V tejto situácii nebola žalovaná schopná predmetnú pohľadávku žalobcu uspokojiť skôr, ako nadobudla dedičstvo a s ním aj predmetný dlh. Uviedla, že je si vedomá objektívneho charakteru predmetného záväzku. Zastáva však názor, že je potrebné venovať pozornosť okolnostiam omeškania a tieto citlivo posudzovať pri otázke zodpovednosti za omeškania u nastupujúceho dlžníka, a to žalovanej. Nárok na zaplatenie úrokov z omeškania by bolo s ohľadom na okolnosti prípadu v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaná svojím konaním omeškание za predmetné obdobie nijako nezavinila a nebola to ona, kto vyvolal spor o neplatnosť závetu. Rovnako sa nijako nepričinila o dĺžku uvedeného súdneho konania, v ktorom mala postavenie žalovanej strany, pričom svojou obranou uspela na súde prvej inštancie, odvolacom súde aj v dovolacom konaní, kedy opravné prostriedky podávala len Y. E.. Úroky z omeškania majú povahu sankcie za omeškание dlžníka so splnením záväzku a žalovaná zastáva názor, že by bolo krajne nespravodlivé zaťažovať ju takouto sankciou za stav, ktorý sama nezavinila. Nepriзнание úrokov voči žalovanej žalobcu nijako nepoškodzuje na rozdiel od žalovanej. Úrokové sadzby za peňažné vklady v bankách nedosahujú ani jedno percento, preto sa dovolávala aplikácie ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 26Cdo/267/2004. Súd sa ani v druhom rozsudku s obranou žalovanej nevysporiadal a venoval sa okolnostiam, ktoré žalovaná nenamietala, a ktoré sú bez právneho významu. V dôsledku uvedeného je rozhodnutie súdu v tejto časti opätovne nepreskúmateľné. Súd konštatoval, že žalovanému nič

nebránilo vykonať postup podľa § 568 Občianskeho zákonníka. Žalovaná však nemala vlastné finančné prostriedky na splnenie dlhu za poručiteľa. Žalovaná namietala aj záver súdu prvej inštancie o tom, že išlo z jej strany o úmyselné konanie. Súd nemá pre tento záver žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní. Tým, že súd neaplikoval ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vychádza jeho rozhodnutie aj z nesprávneho právneho posúdenia veci. K výroku o trovách konania uviedla, že žalovanú istinu zaplatila dňa 20.07.2020, pričom platbu identifikovala číslom súdneho konania a zo samotnej sumy 49.000 eur bolo zrejmé, že sa jedná o istinu. Na žiadnom mieste neuvádzala, že by sa mala uvedená platba započítať na úroky. Poukázala na ust. § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom uviedla, že bez akýchkoľvek pochybností dňom 20.07.2020 odpadol dôvod domáhať sa na žalovanej zaplata istiny. Žalobca tak napriek tomu v konaní pokračoval a špekulatívnym spôsobom sa pokúšal o zápočet plnenia na úroky z omeškania celkom zjavne v rozpore s § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd správne rozhodol, ak žalobu v časti istiny zamietol (právoplatne), teda bol v tejto časti neúspešný. V otázke príslušenstva bol zatiaľ úspešný len čiastočne a vo zvyšku súd jeho žalobu aj v tejto časti zamietol. Súd prvej inštancie nemal žiaden podklad pre záver, že žalobca mal plný úspech v konaní a teda pre priznanie nároku na náhradu trov konanie v prospech žalobcu v celom rozsahu. V otázke trov konania nesprávne aplikoval ust. § 255 CSP, pričom aj po zamietnutí žaloby považoval výsledok za úspech žalobcu. Ak by žalobca zobral žalobu späť, súd by mal dôvod aplikovať ust. § 256 ods. 1 CSP. V prejednávanej veci však nejde o takýto prípad. Aj v otázke náhrady trov konania preto rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

7. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej v 2. rade uviedol, že vzťahy s tretími osobami nemôžu byť na ťarchu žalobcu, ktorý si podanou žalobou uplatnil svoj zákonný nárok, ktorý mu vznikol voči žalovanej v 2. rade. V prípade, že žalovanej v 2. rade bránili v uspokojení pohľadávky vzťahy s tretími osobami, mala si voči nim uplatniť náhradu škody, ktorá by jej prípadne vznikla. Y. E. postúpila pohľadávku voči poručiteľovi zmluvou zo dňa 02.06.2015, t.j. dávno predtým, ako bolo žalovanej v 2. rade priznané dedičstvo po poručiteľovi. V prípade, že žalovaná v 2. rade nechcela prijať dedičstvo, mala v zmysle ust. 463 Občianskeho zákonníka možnosť dedičstvo riadne odmietnuť. Žalovaná v 2. rade dedičstvo neodmietla, prevzala na seba zodpovednosť za všetky dlhy poručiteľa, vrátane dlhu voči žalobcovi. Skutočnosť, že dedič nedisponuje vlastnými finančnými prostriedkami na úhradu dlhu, nie je pre veriteľov poručiteľa rozhodujúca a veritelia poručiteľa majú naďalej právo uplatňovať si svoje pohľadávky v celom rozsahu súdnou cestou. Úroky z omeškania za dobu po smrti poručiteľa už nie sú sankciou za omeškanie poručiteľa, ale za omeškanie dediča s plnením dlhu, ktorý na tohto dediča prešiel smrťou poručiteľa. K trovám konania uviedol, že v prípade, ak by žalobca nepodal predmetnú žalobu, žalovaná v 2. rade by žalovanú istinu nezaplatila vôbec. Konajúci súd navyše priznal žalobcovi nárok na zaplata úrokov z omeškania, t.j. bol v konaní úspešný, a preto mu patrí voči žalovanej v 2. rade nárok na náhradu trov konania. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

8. Žalovaná v 2. rade vo svojej replike uviedla, že zotrváva na dôvodoch odvolania. Argument žalobcu o možnosti žalovanej uplatňovať nárok na náhradu škody voči Y. E. považuje za ničím nezdôvodnený. Absentuje jeden zo zákonných predpokladov zodpovednosti za škodu, a to porušenie povinnosti. Žalobou o neplatnosť závetu Y. E. neporušila žiadnu právnu povinnosť. Ani odmietnutie dedičstva negarantuje žalobcovi zaplata úroku z omeškania. Žalovaná nepoprela zodpovednosť za nadobudnutý dlh a ten uhradila hneď po nadobudnutí dedičstva a možnosti disponovať likviditou po poručiteľovi. Žalovaná nespochybňuje skutočnosť, že dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa, avšak poukázala na skutočnosti, z ktorých vyplýva, z akého dôvodu by bolo napriek zákonnému nároku žalobcu krajne nespravodlivé a v rozpore s dobrými mravmi zaťažiť ju zodpovednosťou nie za dlh samotný, ale za omeškanie s jeho zaplatením. Žalobca bol v konaní úspešný len v časti príslušenstva, a to v marginálnej výške oproti tej, ktorú požadoval žalobou. V časti istiny bol neúspešný, pretože súd žalobu zamietol. Preto zotrváva na podanom odvolaní v celom rozsahu.

9. Žalobca v duplike zopakoval svoju argumentáciu uvedenú vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej v 2. rade zo dňa 07.07.2022. Uviedol, že na pojednávaní dňa 18.09.2020 zobral žalobu čiastočne späť v nadväznosti na jej čiastočnú úhradu dlhu. Navrhol, aby odvolací rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

10. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a to okrem výroku II., v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len SCP),

spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že pokiaľ ide o vec samú, odvolanie žalovanej v 2. rade nie je dôvodné, avšak dôvodným je v časti, ktorým napáda výrok o trovách konania.

11. Odvolaním nebol napadnutý výrok II., ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, preto tento nadobudol právoplatnosť.

12. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka, sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa.

13. Podľa § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka, dedič zodpovedá do výšky a ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľov dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou.

14. Predmetom dedičského nástupníctva sú nielen práva, ale aj povinnosti, t.j. aj poručiteľov dlhy.

15. K námietke žalovanej v 2. rade, že úrok z omeškania požadovaný žalobcom je v rozpore s dobrými mravmi, odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo/895/2001 týkajúce sa vplyvu prebiehajúceho dedičského konania na omeškanie dlžníka vo vzťahu k zodpovednosti dediča, v ktorom uviedol, cit.: „S názorom dovolateľu, že postup žalobkyně vůči žalovaným představuje "zcela zjevné zneužití práva", nelze souhlasit. Za zneužití práva ve smyslu ustanovení § 3 odst.1 obč. zák. lze považovat takové jednání, jehož cílem není dosažení účelu a smyslu sledovaného právní normou, nýbrž které je v rozporu s ustálenými dobrými mravy vedeno přímým úmyslem způsobit jinému účastníku újmu (srov. například výklad této právní otázky uvedený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28.6.2000 sp. zn. 21 Cdo 992/99, uveřejněný pod č. 126 v časopise Soudní judikatura, roč. 2000). V projednávané věci nebyly za řízení před soudy tvrzeny a ani jinak nevyšly najevo žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné usuzovat na to, že žalobkyně svým jednáním nesledovala uhrazení úroků z prodlení za dobu, po kterou byli PhDr. B. Z. a žalovaní v prodlení s plněním dluhu (tedy dosažení účelu a smyslu sledovaného ustanovením § 517 odst.2 obč. zák.), ale že by v rozporu s ustálenými dobrými mravy měla v úmyslu způsobit žalovaným újmu. Podání žaloby ze strany žalobkyně nelze považovat "za nadbytečné"; přihlášení zůstavitelovy pohledávky do dědictví věřitelem a ani její zařazení do pasiv dědictví totiž nejsou vykonáním práva ve smyslu ustanovení § 100 odst.1 obč. zák. a nemohou tedy zabránit promlčení věřitelova práva. Poukazují-li žalovaní na to, že "nenesou vinu" na tom, že řízení o dědictví po PhDr. B. Z. probíhalo více než dva roky, neberou náležitě v úvahu, že za to "nenese vinu" ani žalobkyně. Žalovaným pak nic nebránilo požádat ještě před skončením řízení o dědictví příslušný soud, aby jim povolil použít peníze na účtech zůstavitele k uhrazení jeho dluhu u žalobkyně (srov. § 175r o.s.ř.); jestliže tak neučinili, nemohou i s přihlédnutím k této okolnosti důvodně dovozovat, že by požadavek žalobkyně na uhrazení úroků z prodlení byl zneužitím práva.“

16. Z tohto vyplýva, že smrť dlžníka a skutočnosť, že o majetku dlžníka prebieha na súde dedičské konanie, nemá na omeškanie s plnením jeho dlhu žiadny vplyv. Právny nástupca dlžníka je povinný platiť aj úroky, a to aj za dobu po smrti dlžníka. Uplatnením práva majiteľa na zaplatenie úrokov z omeškania voči dedičovi dlžníka nie je samo o sebe zneužívaním práva v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené na námietku žalovanej v 2. rade neprihliadol ako na dôvodnú.

17. Odvolací súd preto napadnutý I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

18. Pokiaľ ide o výrok o trovách konania strán sporu, je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania strán, platí zásada zodpovednosti za výsledok a zásada zodpovednosti za zavinenie a náhodu, a teda ust. § 255 a nasl. CSP. Keďže povinnosť nahradiť trovy konania sa môže v tom-ktorom konkrétnom prípade javiť ako neprimeraná tvrdosť, ust. § 257 CSP umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných zvláštneho zreteľa strane, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad, a či sú tu dôvody zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, prihliadne sa tiež k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom strán sporu, keď je potrebné vziať zreteľ nielen na pomery toho, kto by mal nahradiť trovy konania, ale musí sa uvážiť aj to, ako by sa takéto rozhodnutie dotklo majetkových pomerov oprávnenej strany, k okolnostiam, ktoré viedli k uplatneniu nároku a pod.

19. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nedefinuje, ale výklad ponecháva na súdnu prax. K dôvodom hodným osobitného zreteľa možno zahrnúť neprimeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu, zložitnosť doposiaľ neriešenej právnej problematiky, osobitné pomery strany sporu, či nízky príjem.

20. Nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale procesného práva, preto otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu, je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, t.j. z hľadiska vzťahu výsledku správania sa žalovaného k požiadavke žalobcu. Ide teda o to, či sa žalobca domohol uplatneného nároku alebo nie, pričom súd neskúma, či by bol žalobca v meritórnom konaní úspešný alebo nie (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25.10.2010, sp. zn. 3 Sžo/225/2010).

21. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

22. Toto zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok v zmysle ust. § 255 CSP, aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie v zmysle ust. § 256 ods. 1 CSP. Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradit' trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 MCdo 46/2012) ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného hodnotiaceho záveru. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnej strane pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania. Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch. Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 CSP nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti. Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť.

23. Podľa § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Podľa odseku 3, ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

24. Odôvodnenie rozsudku súdu musí mať náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Účelom odôvodnenia je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné.

25. Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami strany; porušením uvedeného práva strany a povinnosti súdu sa strane sporu odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

26. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku v časti k výroku o trovách konania nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva na spravodlivý proces, z dôvodu chýbajúceho argumentačného základu, týkajúceho sa posúdenia náhrady trov konania medzi žalobcom a žalovanou v 2. rade, keďže odôvodnenie k uvedenému obsahu iba dve vety, z ktorých jedna je všeobecná. Odvolacia námietka o porušení práva na spravodlivý proces ohľadom rozhodnutia o náhrade trov konania, tak bola dôvodná.

27. Odvolací súd s ohľadom na uvedené podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil napadnutý výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie, vec vrátil v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keďže nesprávnym procesným postupom bolo znemožnené strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nebolo možné napraviť v odvolacom konaní, ktoré nenahrádza konanie pred súdom prvej inštancie.

28. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní rozhodnúť o náhrade trov konania, zistiť a vyhodnotiť skutočnosti majúce vplyv na rozhodnutie o náhrade trov konania sporových strán, a to z hľadiska vyššie uvedených zákonných kritérií, posúdiac pritom prípadnú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle ust. § 257 CSP, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 a 3 CSP odôvodniť.

29. Názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie v ďalšom konaní viazaný (§ 391 ods. 2 CSP). Zároveň rozhodne i o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 396 ods. 3 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).